1888-03-06

AFSENDER
Rasmus Christiansen

MODTAGER
Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Sprog:
Dansk

Dateringsbegrundelse:
Datering i brev

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
De Hirschsrpungske Samling

DOKUMENTINDHOLD

Til Rasmus Christiansens betænkelighed er det kun hans "idiotiske Bekjendtskaber", der roser hans maleri af "Den Fortabte Søn hos Svinene", som han har udstillet på den netop åbnede forårsudstilling på Charlottenborg. Harald Slott-Møller har kritiseret maleriet, muligvis - spekulerer Christiansen - fordi Slott-Møller selv arbejder på "et demokratisk Tendensbillede" og fordrer samme karakter hos Christiansen. Agnes Rambusch har portrætteret Georg Brandes på et lærred, der før bar en skildring af Prometheus, som hun havde arbejdet på i månedsvis. Hun er sengeliggende nu efter et nerveanfald grundet overanstrengelse. Christiansen taler videre om Forårsudstillingens værker, hvor bl.a. Hammershøis "Job" har vakt polemik. Christiansen forsvarer maleriet loyalt, men dybest set ser han det som ikke alene to års spildte kræfter, men som et udslag af sygdom: "Bare et Menneske med Avtoritet vilde tage ham under Behandling."

TRANSSKRIPTION

Kjøbenhavn d: 6te Marts 1888.

Kjære Hannover!

Jeg vèd ikke, hvordan det er, hvor De
nu opholder Dem, men herhjemme har
vi en ubehøvlet Vinter med Snestorm,
saa man næsten ikke kan færdes paa
Gaden. Vedlagt følger et Par Fotografier efter
mine 2 Billeder paa den nu aabnede
Foraarsudstilling.[1] De kan da nogenlunde
danne Dem et Begreb om, hvordan min
“Fortabte Søn” bærer sig ad, skjønt jeg ganske
vist haaber at Billedet er bedre end det ser
ud til paa Fotografiet. Slott-Møller betroede mig rigtignok
i Dag under fire Øjne at det hvad Indhol-
det angaar var ... et mislykket Billede, selv
om det ogsaa er nogenlunde ordentlig ma-
let. Jeg vil ikke haabe, han har Ret, da han
netop nu selv maler paa et demokratisk
Tendensbillede, som bringer ham til at
fordre noget i mit, som jeg slet ikke har
tilsigtet. Det eneste der gjør mig betænkelig
er at alle mine idiotiske Bekjendtskaber
roser min “Søn”, hvilket ikke er gode Tegn.

Det mest graverende er at Philip Weilbach
forleden standsede mig oppe paa Udstillin-
gen for at komplimentere mig i samme
Anledning. Det gjorde mig næsten uhyggelig.
Mens jeg taler om Møller, saa lad mig sige
at det er et udmærket Billede han for Ti-
[2]
den arbejder paa. Det var kedeligt at han
ikke fik det frem til første Ophængning.
Det forestiller simpelthen et Værelse fuldt
af forskjellige Udgaver af fattige og forkue-
de Samfundselementer. En Dør midt i
Billedet aabnes for de forventningsfulde
Blikke og ind træder Døden, de fattiges
Læge, som han (Møller) kalder det.[2] Kan
han bare klare denne sidste Figur, saa
bliver det fortræffeligt. Figurerne ere
malede med en Djærvhed og Kraft
som minder om — ja jeg skal ikke trætte
Dem med hvad det minder om — kort
sagt det er virkelig godt. Respekt for Møller.
Kortsynede Folk griner nu herhjemme
af hans Extravagancer, men Piben vil nok
faa en anden Lyd. Ægte Møllersk er
det naar han tænker paa at hæfte en
Blikbøsse paa Rammen for at samle
ind til de fattige, ligesom Snemanden
ved Nikolaj Taarn.[3] Frøken Rambusch
har anvendt 14 Dage paa at skrabe sin
Prometheus bort, efter 4 Maaneders Anstræn-
gelse. Derpaa har hun malet et mindre
Portraitstudie af G. Brandes og de sidste
8 Dage har hun ligget til sengs efter at
have maattet bukke under for et hidsigt
Nerveanfald, grundet paa Overanstrængelse.
Det var slet ikke pænt, hvad De hviskede
om ikke Deres sidste Breve.[4] Det var kjedeligt
[3]
Fru Hannover ikke hørte det, saa var det
sikkert ikke kommen videre. Men det var na-

turligvis ikke saa ondt ment.
Det er ellers en rigtig hyggelig og fornøj-
elig lille Foraarsudstilling i Aar. Der er ikke
mange Billeder, mærkværdig faa endogsaa,
men det overvejende Antal ere gode, og
man er fri for de mange Rækker helt
op til Loftet, hvilket gjør at man meget
bedre kan oversee Samlingen. Gamle
Kyhn har næsten overtruffet sit store
Aftenbillede fra i Fjor i et henrivende
lille fladt Kystlandskab. Det er dejligt i
ypperlig Forstand. Fortræffelige Portraiter
af Jul. Paulsen og endelig Hammershøj —
Tvistens Æble. Jeg kan kun give Dem mine
egne Anskuelser om hans Job,[5] hvilke De maa
tage paa med lidt Forsigtighed, da Ham-
mershøj og jeg jo ere hinanden diametralt
modsatte. Overfor Hoben forsvarer jeg
Billedet saa godt jeg formaar, men det er
sygeligt, saa sygt saa sygt — og maniere-
ret[sic] synes jeg. Men jeg synes alligevel
det er interressant.[sic] Det interresserer mig
endogsaa overordentligt — men det er med
samme Interresse som jeg kan tænke
mig at en Læge interreserer sig for et
interresant Sygdomstilfælde. Jeg kan ikke
[4]
undlade at beklage de skjønne spildte
Kræfter. Tænk to Aar! og kun dette. Naar
det saa endda var en Krise som nødven-
digvis maatte slaa ud paa den Maade
for at skride frem til Helbredelse; men
det ved man ikke noget om. bliver han
saadan ved, aner jeg ikke hvor det ender.
Bare han nu var bleven saa led ved al den
Sygeluft, saa han for Alvor slog Vindu-
erne op paa vid Gab for ikke at kvæles.
Bare et Menneske med Avtoritet vilde
tage ham under Behandling.
Holsøe har et overordentlig fint og

stemningsfuldt Interieur, den samme
Stue som han allerede en Gang har malet
men meget bedre uden Akvariums-
luft. Derimod har Kornerup bedrø-
vet alle sine Venner med et forskrække-
ligt stygt og raat Billede, som han
har sendt hjem fra Dresden. Det er
det bekjendte Motiv med den fængslede
Fader som dier sin Datters Bryst.
Det er dygtigt, men modbydeligt.
Jeg kan ikke dele Deres Frygt for den
franske Udstilling. Jeg tror kun den
vil gjøre Gavn. Den bliver ikke saa en-
sidig endda, naar alle de forskjellige
Afskygninger i den franske Kunst bliver
repræsenteret.
Mange Hilsener til Dem og Deres
Frue fra Rohde og Deres hengivne
R. Christiansen.

[i venstre margen:]
Fra Rohde faar De vist Brev siden.

---

[1] Christiansen udstillede følgende to malerier: Kat. nr. 64, Feltartilleri i galop. Motiv fra Bakkerne ved Aarhus; kat. nr. 65, Den fortabte Søn hos Svinene.

[2] Maleriet, Harald Slott-Møller arbejder på, er "Fattigfolk. I dødens venteværelse", 1888, 131 x 184.5 cm., olie på lærred, Statens Museum for Kunst.

[3] Denne reference er ikke pt. klarlagt.

[4] Christiansen irettesætter her Hannover for hans humoristiske udlægning af Agnes Rambuschs arbejde med Prometheus-billedet og portrættet af Georg Brandes. Se brev af 14. februar 1888 fra Hannover til Christiansen og Rohde.

[5] Vilhelm Hammershøis "Job", gav, som E. Skram spåede i sin anmeldelsen af Forårsudstillingen i Politiken, 2. marts 1888, anledning til stor polemik: "Om denne Job vil Hovedinteressen samle sig; det vil blive angrebet og forsvaret med Lidenskab. Det er det eneste vovede Billede på Udstillingen."

OMTALTE VÆRKER

Vilhelm Hammershøi: "Job", (1887), olie på lærred, 168 x 126,5 cm. Den Hirschsprungske Samling. SMK Foto.

Harald Slott-Møller: "Fattigfolk. I dødens venteværelse", 1888, olie på lærred, 131 x 184,5 cm. Statens Museum for Kunst. SMK Foto.

Kjøbenhavn d: 6te Marts 1888.

Kjære Hannover!

Jeg ved ikke hvordan det er, hvor De nu opholder Dem, men herhjemme har vi en ubehøvlet Vinter med Snestorm, saa man næsten ikke kan færdes paa gaden. Vedlagt følger et Par Fotografier efter mine 2 Billeder paa den nu aabnede Foraarsudstilling. De kan da nogenlunde danne dem et Begreb om, hvordan min „fortabte Søn" bærer sig ad, skjønt jeg gamke vist haaber at Billedet er bedre end det ser ud til paa Fotografiet. Slott-Møller betroede mig rigtignok i Dag under fire Øjne at det hvad Indholdet angaar var et mislykket Billede, selv om det ogsaa er nogenlunde ordentlig malet. Jeg vil ikke haabe, han har Ret, da han netop nu selv maler paa et demokratisk Tendensbillede, som bringer ham til at fordre noget i mit, som jeg slet ikke har tilsigtet. Det meste der gjør mig betænkelig er at alle mine idiotiske Bekjendtskaber roser min „Søn", hvilket ikke er gode Tegn. Det mest graverende er at Philip Weilbach forleden standsede mig oppe paa Udstillingen for at komplimentere mig i samme Anledning. Det gjorde mig næsten uhyggelig. Mens jeg taler om Møller, saa lad mig søge at det er et udmærket Billede han for Ti-

den arbejder paa. Det var redeligt at han ikke fik det frem til første Opmuntring. Det forestiller jo simpelthen et Værelse fuldt af forskjellige Udgaver af fattige og forkue de Samfundselementer. En Dør midt i Billedet aabnes for de forventningsfulde Blikke og ind træder Døden, de fattiges Lage, som han (Møller) kalder det. Kan han bare klare denne sidste Figur, saa bliver det fortræffeligt. Figurerne ere malede med en Djærvhed og Kraft som minder om — jer jeg skal ikke trætte Dem med hvad det minder om — kort sagt det er virkelig godt. Respekt for Møller. Kortsynede Folk griner nu herhjemme af hans Extravagancer, men Piben vil nok faa en anden Lyd. Egte Møllersk er det naar han tænker paa at hæfte en Blikbøsse paa Rammen for at samle ind til de fattige, ligesom Snemanden ved Nikolaj Taarn. Frøkens Rambusch har anvendt 14 Dage paa at skrabe sin Prometheus bort, efter 4 Maaneders Anstrengelse. Derpaa har hun malet et mindre Portraitstudie af G. Brandes og de sidste 8 Dage har hun ligget til sengs efter at have maattet bukke under for et hidsigt Nervecanfald, grundet paa Overanstrængelse. Det var slet ikke pænt, hvad De hviskede om i Deres sidste Breve. Det var kjedeligt

Fru Hannover ikke hörte det, saa var det sikkert ikke kommen videre. Men det var naturligvis ikke saa ondt ment.

Det er ellers en rigtig hyggelig og fornöjelig lille Foraarsudstilling i Aar. Der er ikke mange Billeder, mærkværdig faa endog saa, men det overvejende Antal ere gode, og man er fri for de mange Rækker helt op til Loftet, hvilket gjör at man meget bedre kan oversee Samlingen. Gamle Kyhn har næsten overtruffet sit store Aftenbillede fra i Fjor i et henrivende lille fladt Kystlandskab. Det er dejligt i ypperlig Forstand. Fortræffelige Portraiter af Jul. Paulsen og endelig Hammershöj-Tvistens Æble. Jeg kan kun give dem mine egne Anskuelser om hans Job, hvilke de maa tage paa med lidt Forsigtighed, da Hammershöj og jeg jo ere hinanden diametralt modsatte. Overfor Hoben forsvarer jeg Billedet saa godt jeg formaar, men det er sygeligt, saa sygt saa sygt – og manieret synes jeg. Men jeg synes alligevel det er interressant. Det interresserer mig endog saa overordentligt – men det er med samme Interresse som jeg kan tænke mig at en Læge interresserer sig for et interessant Sygdomstilfælde. Jeg kan ikke

undlade at beklage de skjönne spildte Kræfter. Tænk to Aar! og kun dette. Naar det saa endda var en Krise som nödvendigvis maatte slaa ud paa den Maade for at skride frem til Helbredelse; men det ved man ikke noget om. bliver han saadan ved, aner jeg ikke hvor det ender. Bare han nu var bleven saa led ved al den Sygeluft, saa han for Alvor slog Vinduerne oppaa vid Gab for ikke at kvæles. Bare et Menneske med Autoritet vilde tage ham under Behandling.

Holsöe har et overordentlig fint og stemningsfuldt Interieur, den samme Stue som han allerede en Gang har malet men meget bedre uden Akvarimusluft. Derimod har Kornerup bedrövet alle sine Venner med et forskrækkeligt stygt og raat Billede, som han har sendt hjem fra Dresden. Det er det bekjendte Motiv med den fængslede Fader som dier sin Datters Bryst. Det er dygtigt, men modbydeligt.

Jeg kan ikke dele Deres Frygt for den franske Udstilling. Jeg tror kun den vil gjöre Gavn. Den bliver ikke saa ensidig endda, naar alle de forskjellige Afskygninger i den franske Kunst bliver repræsenteret.

Mange Hilsener til Dem og Deres Frue fra Rohde og Deres hengivne

R. Christiansen.

Fra Rohde faar De vist Brev siden.